

Forfatter: Stub, Ambrosius

Titel: Udrag fra Digte

Citation: Stub, Ambrosius: "Digte", i Stub, Ambrosius: *Digte*, Rosenkilde og Bagger, 1972, s. 49.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-stub01val-shoot-idm140613725465392/facsimile.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Digte

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

den sædvanlige Mening, at Stubs Digte skulde have været almindelig udbredt blandt Landalmuen. Stubs Viser med deres litterære Karakter falder uden for disse Visebøgers sædvanlige Indhold, der som Regel stammer fra Skillingsviser og Flyveblade.

En egentlig Indsamling i større Stil af Stubs Digte er dog først foretaget af Sjællænderen, Præsten T. S. Heiberg, f. i Vemmetofte 1738, som 1771 udgav »Arier og andre Poetiske Stykker af Ambrosius Stub«, hvorved Stub først blev kendt for Offentligheden. Bogen, der blev trykt uden Udgivernavn af den københavnske Bogtrykker og Forlægger H. J. Graae, fremtræder særdeles pynteligt trykt – mod Tidens Sædvane med latinske Bogstaver, i en ret lille Type. Den var delt i religiøse Digte, der har Titlen »Gudelige Ariet«, og verdslige Digte med Titlen »Moralske og muntre Stykker«. I Slutningen af Bogen er dog tilføjet 4 religiøse Digte med Overskrift: »Anhang Af nogle under Trykken tilsendte Gudelige Ariet«. Ialt indeholdt Udgaven 42 Digte og Vers. Som det fremgaar af det ovenfor citerede Brev, hvori Heiberg paa sine gamle Dage meddelte Professor Nyerup Oplysninger om Ambrosius Stub, havde han i sine Studenteraar stiftet Bekendtskab med Stubs Digte, hvad der maa have givet ham Interesse for at samle dem. Heibergs Samling bygger formodentlig baade paa mundtlig og skriftlig Overlevering. At han ogsaa har benyttet originale Stubmanuskripter fremgaar af, at de tre religiøse Digte i det lille Stubmanuskript, som er omtalt ovenfor, forekommer i samme Orden hos Heiberg.

I den nærmeste Forbindelse med Heibergs Udgave staar et lille Haandskrift, et Oktavhæfte, der paa Barfods Tid tilhørte den kendte Sprogmand Israel Levin, af hvem Barfod fik det til Laans, men som nu findes i Kgl. Bibliotek som Ny kgl. Sml. 514,8°. Det har samme Titel som Udgaven og indeholder alle Digtene i denne. Digtene er delt i de samme to store Grupper, hvoraf den religiøse Gruppe er uden Overskrift, mens den anden Gruppe

ligesom Udgaven har Overskriften »Moralske og muntre Stryker«. I Slutningen af den sidste findes som i Udgaven de 4 religiøse Digte, men her uden Overskrift, hvorefter følger »Een fremmet Medicus i Kunsten fix og øvet«, som formodentlig bevidst er udeladt i Udgaven. Ogsaa Ordningen i Grupperne er i det hele den samme, kun staar Udgavens Nr. 10 »Giv Sag og Søgsmaal« her som Nr. 1, og et Par Steder er to efter hinanden følgende Digte ombyttet i Udgaven, utvivlsomt af Pladshensyn. Der kan derfor ikke være Tvivl om, at Haandskriftet maa gaa tilbage til Heibergs Manuskript. Det har en Del Fejl, som ikke findes i Udgaven, og som vel i hvert Fald delvis skyldes Afskriveren. Særegent for Haandskriftet er, at det i flere Tilfælde udelader d i Endelsen af Ord: Hva for Hvad, Boe for Boed, Foe for Foed. I Digtet »Vel an, endskiønt jeg skal« rimer det Foe paa Roe, mens Udgaven har Foed – Boed. Et enkelt Sted i Arien »Et varigt Vel« har Haandskriftet et fejlagtigt indsat d: Død Døden i Stedet for Udgavens døe Døden. Paa den anden Side har det ogsaa flere Steder utvivlsomt rigtigere Læsemaader end Udgaven. Forskellighederne mellem Haandskriftet og Udgaven skyldes formodentlig i nogen Grad redaktionelle Ændringer eller Trykfejl i Udgaven. Haandskriftets Retskrivning ligger bortset fra det nævnte meget nær Udgavens, men har dog paa visse Punkter et mere gammeldags Præg og ligger derfor nærmere Stubs Ortografi, det gælder navnlig Brugen af de store Bogstaver, som formodentlig i Udgaven er reguleret af Sætteren.

Foruden dette Haandskrift findes i Kgl. Bibliotek endnu et Kvarthæfte med Stubdigte fra 2. Halvdel af 18. Aarhundrede i Pakken Ny kgl. Saml. 3225,4^o, der ifølge Paaskriften indeholder »ældre Digte m. m. i Manuskript købt i en Blandingspakke paa afdøde Pastor Hellemanns Auktion«. ¹ Hæftet indeholder 24

¹ Frederik Vilh. Hellemann, f. 1842 i Rye ved Roskilde, Sognepræst i Gislum og Vonsild 1884–1900, d. 1915.